

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Erkek Egemen Mesleklerde Görev Yapan Bireylerin Romantik İlişki Doyumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

An Examination of Romantic Relationship Satisfaction of Individuals Working in Male-Dominated Professions in Terms of Some Variables

Halil İbrahim ANAÇKAYA¹ | Nuray TAŞTAN²

Makale Bilgisi

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi,

Kırıkkale Üniversitesi,

Kırıkkale/Türkiye

ORCID: [0000-0002-4459-6016](https://orcid.org/0000-0002-4459-6016)

E-Mail:

halil724anackaya@gmail.com

² Prof. Dr., Kırıkkale

Üniversitesi, Kırıkkale/ Türkiye

ORCID:

[0000-0001-9101-0236](https://orcid.org/0000-0001-9101-0236)

E-Posta

nuraytastan@kku.edu.tr

Öz

Bu çalışmada, erkek egemen mesleklerde görev yapan bireylerin romantik ilişki doyumları bazı değişkenler açısından incelenmiştir. İlişki doyumunu, bireyin romantik ilişkisindeki genel doyum düzeyini ifade eder ve bireyin psikolojik iyi oluşunun önemli bir belirleyicidir. Çalışmada, Türkiye’de asker, polis, zabıta, güvenlik görevlisi, gardiyan ve mühendis gibi erkek egemen meslek gruplarında çalışan toplam 424 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların 108’i kadın, 316’sı erkektir ve yaş aralığı yirmi dört ile altmış arasında değişmektedir. Araştırmada örneklem seçimi için ölçüt örneklem yöntemi tercih edilmiş, veriler ise kişisel bilgi formu ile İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ) kullanılarak toplanmıştır. Analizler sonucunda, yaş grubu ve cinsiyetin ilişki doyumunu üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Buna karşın medeni durum, eğitim düzeyi ve meslekte çalışma süresi gibi değişkenlerin ilişki doyumunu üzerinde anlamlı etkiler oluşturduğu görülmüştür. Regresyon analiz sonuçları, meslekte geçirilen süre arttıkça bireylerin romantik ilişki doyumlarının azaldığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişki doyumlarının bazı sosyo-demografik faktörlere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir. Çalışmanın bulgularının, ilişki doyumunu ile mesleki koşullar arasındaki ilişkinin anlaşılması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erkek Egemen Meslekler, İlişki Doyumu, Romantik İlişki, Demografik Değişkenler.

Abstract

In this study, the romantic relationship satisfaction of individuals working in male-dominated professions was examined in terms of various variables. Relationship satisfaction refers to the overall level of satisfaction an individual experiences in their romantic relationship and is an important determinant of psychological well-being. The study included a total of 424 participants working in male-dominated professions such as soldiers, police officers, municipal police officers, security guards, prison guards, and engineers in Turkey. Among the participants, 108 were women, 316 were men, and their ages ranged from twenty four to sixty. Criterion sampling was used for sample selection, and data were collected through a personal information form and the Relationship Satisfaction Scale (RSS). The analysis results showed that age group and gender had no significant effect on relationship satisfaction. However, variables such as marital status, education level, and work experience in the profession were found to have significant effects on relationship satisfaction. Regression analysis results indicated that as the number of years spent in the profession increased, individuals' romantic relationship satisfaction decreased. The findings suggest that the romantic relationship satisfaction of individuals working in male-dominated professions may vary based on certain socio-demographic factors. It is believed that the results of this study will contribute to the literature on understanding the relationship between relationship satisfaction and professional conditions.

Keywords: Ale-Dominated Occupations, Relationship Satisfaction, Romantic Relationship, Demographic Variables.

Citation:

Kılıç, F. & Ersungur, Ş.M. (2025).
erkek egemen mesleklerde görev
yapan bireylerin romantik ilişki
doyumlarının bazı değişkenler
açısından incelenmesi .GAB
Akademi, 5(1), 54-63.

1. Giriş

İş hayatının, bireylerin psikolojik ve sosyal yaşamları üzerinde belirleyici etkisi olduğu kabul edilmektedir (Karney ve Bradbury, 1995). Özellikle erkek egemen mesleklerde çalışan bireyler, mesleklerinin doğası gereği yoğun stres, düzensiz çalışma saatleri ve üst üste ilişkisi gibi faktörlerle karşı karşıya kalmaktadır (Eagly ve Wood, 2012). Bu durum, bireylerin özel hayatlarını ve romantik ilişkilerini doğrudan etkileyerek, ilişki doyumu düzeylerinde farklılıklara yol açabilmektedir (Burke ve Mikkelsen, 2006). Romantik ilişki doyumu, bireyin hem bireysel iyi oluşunu hem de ilişki memnuniyetini etkileyen önemli bir faktördür (Hendrick, 1988). Ancak, alanyazın incelendiğinde erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin yoğun iş temposu ve psikolojik baskılar nedeni ile ilişki doyumlarının nasıl şekillendiği konusunda yeterli araştırma bulunmadığı görülmektedir. Bireyin görevini gerçekleştirirken yaşadıklarının hem özel hem de sosyal yaşamları üzerinde önemli etkileri olabilmektedir. Özellikle belirli meslek gruplarında çalışan bireylerin iş ortamından kaynaklanan stres, belirsizlik ve psikolojik baskılar nedeni ile ilişki doyumları olumsuz etkilenebilir (Karney ve Bradbury, 1995). Erkek egemen meslekler; yüksek fiziksel ve psikolojik dayanıklılık, disiplin, risk yönetimi ve baskı altında karar verme gibi özelliklerin ön planda olduğu, tarihsel olarak erkeklerin yoğun olarak istihdam edildiği alanlardır (Eagly ve Wood, 2012; Özkaplan, 2009). Bu mesleklerde görev yapan bireyler, genellikle uzun ve düzensiz çalışma saatleri, travmatik olaylara maruz kalma, görev yerinin sık değişmesi, iş yerinde yüksek hiyerarşi gibi faktörler nedeniyle özel yaşamlarını ihmal edebilmektedirler (Greenhaus ve Beutell, 1985). Burke ve Mikkelsen; (2006) asker, polis, zabıta, güvenlik görevlisi, gardiyan, mühendis gibi mesleklerde çalışan bireyler; mesleki riskler, yoğun stres ve düzensiz çalışma saatleri nedeni ile sosyal yaşamlarında ve özellikle romantik ilişkilerinde çeşitli zorluklarla karşılaşabilirler.

Toplumda kadın ve erkeğin rollerini birbirinden ayıran, çocukluktan itibaren davranışlara, oynanan oyunlara yön veren sosyal ve kültürel değerler bulunmaktadır. Bu değerler, kadın ve erkeğin nasıl hareket etmesi ve hangi sorumlulukları üstlenmesi gerektiği konusunda önemli rol oynar. Cinsiyet rolleri şeması, bireylerin kadınlık ve erkeklik ile ilişkilendirilen davranışları, özellikleri ve beklentileri içselleştirme sürecini açıklayan bir yapıdır. Bu şema, bireyin toplumsal cinsiyet normlarını öğrenme ile erken çocukluk döneminden itibaren şekillenmeye başlar ve sosyalleşme süreci ile pekişir (Bem, 1981). Aile, akran grupları, okul ve medya gibi sosyal çevreler bu sürecin başlıca belirleyicileri arasındadır (Bussey ve Bandura, 1999; Leaper, 2000). Cinsiyet rolleri, bireyin çevresinden aldığı mesajlar doğrultusunda oluşturduğu şemalar aracılığı ile yapılandırılır. Bem'in (1981) cinsiyet şeması yaklaşımına göre; birey kendi davranışlarını ve başkalarının davranışlarını bu şemalar doğrultusunda değerlendirir ve yönlendirir. Bu şemalar zamanla bireyin kimliğini ve toplumsal rollerini etkiler.

Toplumsal cinsiyet şemalarının oluşum süreci sadece bireysel değil aynı zamanda kültürel bir yapıya da sahiptir. Toplumun cinsiyete ilişkin kalıp yargıları, bireyin benlik algısını ve toplumsal beklentilere uyum sürecini biçimlendirir (Eagly ve Wood, 2012). Bu nedenle, bireylerin cinsiyet rollerine ilişkin tutumları sadece biyolojik farklılıklar ile değil, büyük ölçüde, toplumsal öğrenme süreçleri ile de şekillenmektedir (Martin ve Ruble, 2004). Gültekin vd. (2013) bu rolleri "toplumsal cinsiyet rolleri" olarak tanımlanmaktadır ve toplum tarafından belirlenen beklentilerdir. Toplumsal cinsiyet rollerine göre; kadınların sosyal ilişkilerinde duyarlı, duygusal, şefkatli, yardımsever ve özverili olması beklenmektedir. Erkeklerin ise; mücadeleci, bireysel, başarı odaklı, özgür, akılcı ve pragmatik (yararacı) davranması beklenmektedir. Kadının ve erkeğin birbirinden farklı olan toplumsal cinsiyet rolleri farklı davranışlarına, toplumsal cinsiyet rollerini kabullenerek bu rollere uygun kişilik özellikleri gelişmelerine neden olmaktadır (Özen, 1998). İş yaşamında da toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanan bir ayrım yaşanabilmektedir. Toplumsal algılar, meslekleri cinsiyet temelli kalıplarla ilişkilendirme eğilimindedir. Nitekim, bakım ve şefkat gibi daha anaç özellikler gerektiren meslek grupları çoğunlukla kadınlarla bağdaştırılırken; fiziksel güç gerektiren işler ise erkeklere uygun görülmektedir. Mill (1994), bu durumu kadınların fiziksel olarak erkeklere kıyasla daha zayıf olduğu yönündeki yargıya dayandırmakta ve bu nedenle kadınların erkeklere bağımlı olmasının kaçınılmaz olduğu düşüncesinin geliştiğini ifade etmektedir. Özellikle duygusal zekâ, etkili iletişim kurma ve annelik gibi niteliklerin ön planda olduğu alanlar toplum tarafından genellikle "kadın mesleği" olarak değerlendirilirken; yoğun fiziksel çaba isteyen ve zorlu çalışma şartlarına sahip işler ise "erkek mesleği" olarak tanımlanmaktadır (Özkaplan, 2009). Kadına toplumsal cinsiyet rolleri nedeni ile bakım hizmetleri ve ev işleri gibi görevler uygun görülmektedir. Kadınların yöneticilik konumundaki mesleklerde yer almasının uygun olmadığı ancak öğretmenlik, hemşirelik ve hizmet sektöründeki mesleklerin kadın mesleği olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle kadınlar bu alanlarda daha fazla istihdam imkânı bulmaktadır (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2008). Bu durum da bireylerin belirli mesleklerin belirli cinsiyete özgü olduğuna ilişkin bilişsel şemaların oluşmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda toplumsal cinsiyet rolleri sosyal ilişkilerin düzenlenmesi ve sosyal hiyerarşinin oluşmasında belirleyici bir rol oynamaktadır (Bora, 2008).

Yirminci yüzyılın sonlarında ve yirmi birinci yüzyılın başlarında işyerlerindeki kadın sayısındaki artışa rağmen, bazı görevlerde hâlâ erkeklerin daha fazla istihdam ettiği görülmektedir. Tarihi süreçler, kültürel beklentileri ve normlar, yapılan işin özellikleri ve muhtemel çalışanların ilgisi dâhil olmak üzere farklı birçok neden sonucunda fırıncılık, kasaplık, polislik ve pilotluk gibi meslek alanlarında erkeklerin egemen olduğu görülmektedir. Her ne kadar kadınlar, yirminci yüzyıl boyunca geleneksel erkek egemen mesleklerde başarı sağlamış olsa da toplumsal cinsiyet rollerinin meslekler üzerindeki etkisi devam etmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD), kadınların sadece %6,6'sı 2017 yılında erkek egemenliğindeki mesleklerde tam gün çalışmıştır (Hegewisch ve Williams, 2018).

Yaşamı devam ettirebilmek için duygusal ilişkiler bir ihtiyaçtır ve birey bu ihtiyacı romantik ilişki yolu ile de karşılar (Atak ve Taştan, 2012). Sternberg'e göre romantik ilişki, kişinin tercih ettiği bireyle yaşadığı tutku, duygusal yakınlık ve bağlanma unsurlarının bir araya geldiği bir yapıdır. (Sternberg, 1986). Romantik ilişki kavramı, bağlanma, aidiyet duygusu, güven ve destek gibi unsurları içinde barındırmaktadır (Terzi ve Özbay, 2016). İnsanlar farklı türde kişilerarası ilişkiler geliştirse de romantik ilişkiler yakınlık düzeyleri sebebiyle özel bir önem taşır. Hinde (1997) tarafından belirtildiği üzere, romantik ilişkiler iki birey arasında karşılıklı etkileşimle oluşan bir bağ veya aşk durumudur ve bu ilişkilerden doyum sağlamak kritik bir öneme sahiptir. Ayrıca, bireyler romantik ilişkilerini sürekli olarak gözden geçirme eğilimindedirler. İlişki doyumu, söz konusu birlikteliğin devamlılığının ve ilişkide istikrarın belirleyicisi olması açısından, önemlidir. Romantik bir ilişkinin sağlıklı bir şekilde kurulabilmesi, ilişki doyumunun yüksek olmasına bağlıdır. Bu nedenle, ilişkinin sağlıklı olup olmadığının değerlendirilmesi önemlidir. Romantik ilişkilerde, diğer ilişki türlerinde de görülebilen üç temel bileşen bulunmaktadır (Sarı ve Korkut-Owen, 2016; Sarı vd. 2015). Bu bileşenlerin ilki, bağlanma ile sevgi ve aşk duygularını kapsayan boyuttur. Diğer iki bileşen ise psikolojik ihtiyaçların karşılanması ve karşılıklı bağlılık olarak tanımlanır (Sarı ve Korkut-Owen, 2016; Sarı vd. 2015). Bu özelliklerin ilişkilerde önemli bir yeri olmakla birlikte, bu ilişki özelliklerinin tamamı bir ilişkide yer almayabilir. Bu üç özellikten hangilerinin ilişkide olacağı kişilerin ilişkiden beklentileri ile ilişkilidir. Ancak, karşılıklı ilişkide bireylerin istek ve ihtiyaçları açık bir uyum içinde olmazsa, ilişkinin devam ettirilmesinde zorluklar ortaya çıkabilir. Diğer yandan romantik ilişkiden alınan doyum başka birçok etken ile de ilişkilidir. Sağlıklı şekilde sürdürülen romantik ilişkiler, bireyin hem fiziksel hem de duygusal olarak motive olmasına katkı sağlar; bu motivasyon düzeyi ise ilişkiden alınan memnuniyetle doğru orantılı olarak ilişki doyumunu artırır (Kalkan vd., 2012). Strackert ve Bursik (2003)'e göre bu şekilde yürütülen romantik ilişkiler eşlerin ilişkiden karşılıklı doyum almasına, ilişkinin istikrarlı biçimde devam etmesine ve ilişki doyumunun giderek artmasına neden olmaktadır.

Bu bağlamda, erkek egemen mesleklerin bireylerin özel yaşamları üzerindeki etkilerinin daha yakından incelenmesi gereklidir. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişki doyumu üzerine yapılmış çalışmaların sınırlı olması, bu araştırmayı hem teorik hem de pratik açıdan önemli hale getirmektedir. Bu meslek gruplarındaki bireylerin yoğun stres, yüksek görev riski, düzensiz mesai ve mesleki tükenmişlik gibi faktörlere daha fazla maruz kalmaları, ilişkilerde bağ kurma, sürdürülebilirlik ve karşılıklı memnuniyet düzeylerini olumsuz etkileyebilmektedir (Karney ve Bradbury, 1995; Stackert ve Bursik, 2003). Ayrıca, bu araştırma; toplumsal cinsiyet rolleri, iş-yaşam dengesi ve romantik ilişki doyumu bağlamında, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin deneyimlerini anlamaya katkı sağlamaktadır. Türkiye gibi toplulukçu kültürlerde, bireyin ilişki doyumu yalnızca kişisel bir konu değil, aynı zamanda aile ve sosyal sistemin işleyişine doğrudan katkı sunan bir yapıdır (Fincham ve Beach, 2010). Bu nedenle elde edilen bulgular, ruh sağlığı hizmetlerinin yapılandırılması, kurum içi psikososyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve iş-yaşam dengesine yönelik önleyici stratejilerin oluşturulmasına ışık tutabilir.

Butler (2008)'e göre toplumsal cinsiyetin oluşumunun ve aktarımının nasıl gerçekleştiğinin açıklanması oldukça önemlidir. Bu bağlamda Sigmund Freud'un psikanalitik kuramı, toplumsal cinsiyete ilişkin ilk kuramsal açıklamayı yapmıştır. Freud'un geliştirdiği psikanalitik kuram, bireyin kadına ve erkeğe özgü rolleri nasıl elde ettiğini açıklamaktadır. Freud'un psikanalitik kuramına göre, toplumsal cinsiyetin gelişimi üç aşamada açıklanır. Birinci aşama, erkek ve kız çocukların cinsiyet ile toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki farkı ayırt edemedikleri dönemdir; bu dönemde çocuklar cinsiyetler arasındaki farklılıkları henüz fark etmezler. İkinci dönemde çocuğun cinsel kimliği oluşmaya başlamaktadır, artık cinsiyetler arasında farklılıkları fark etmeye başlar. Üçüncü dönemde ise çocuk kendi cinsiyetindeki ebeveyni ile özdeşim kurarak erkeğe ve kadına özgü özellikleri kazanmaya başlar (Dursun, 2010). Cinsiyet rollerinin kazanılmasını açıklayan kuramlardan biri de Alfred Bandura tarafından geliştirilen sosyal öğrenme kuramıdır. İnsanın doğumdan itibaren başkaları ile ilişki kurmaya ihtiyacı vardır. Birey diğer insanların davranışlarını gözlemleyerek ve model alarak yeni davranışlar kazanır. Sosyal öğrenme kuramına göre; kadın ve erkeğin davranışlarındaki ve rollerindeki farklılıklar sonradan kazanılan toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanmaktadır (Wood ve Eagly, 2006). Schmitt'e göre de erkekler ve kadınlar doğuştan cinsiyet rollerine sahip değildir. Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşmasında bireyin sosyal deneyimleri etkilidir bunun yanı sıra toplumsal cinsiyet rollerinin bireyin doğuştan getirdikleri ile yaşadıklarının etkileşimi sonucunda oluştuğu söylenebilir. Burada,

kimin sürekli ve tutarlı bir şekilde neyi yaptığına dikkat etmek oldukça önemlidir. Örneğin, evde sürekli temizlik yapan kişi anne ise, annesini gözlemleyen çocuk, annenin bu görev için yeterli kişi olduğu şeklinde kodlayabilir. Benzer şekilde, baba yemek yapmıyor ve evde tamirat işleri ile ilgileniyor ise, çocuk bu durumu babanın yeterliliği olarak içselleştirebilir ve zamanla tüm bu cinsiyete özgü davranışları özümseyebilir. Dolayısıyla, farklı ailelerde görülen farklı davranış kalıpları nedeni ile, her çocuğun cinsiyete göre yaptıkları rol yüklemesi farklı olabilir (Dökmen, 2004).

İlişki doyumunun bireyin psikolojik iyi oluşları ve yaşam kalitesine önemli etkileri vardır. Romantik ilişkiler, bireyin mutluluğunu, sosyal destek düzeyini ve duygusal refahını doğrudan etkileyen temel yaşam öğelerindendir (Fowers ve Olson, 1989). Romantik ilişkiler, bireylerin psikolojik iyi oluşlarının ve genel yaşam kalitelerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Hendrick(1998)'e göre ilişki doyumu, bireyin romantik ilişkisinden elde ettiği mutluluk, karşılıklı anlayış, güven ve destek düzeyini yansıtan çok boyutlu bir kavramdır. Yapılan araştırmaların sonuçları, yüksek ilişki doyumunun psikolojik iyi oluş, öznel mutluluk, yaşam doyumu ve genel ruh sağlığı ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir (Graham ve Christiansen, 2009; Diener ve Seligman, 2002).

İlişki doyumunun, bireyin sadece romantik ilişkileri ile sınırlı kalmayıp sosyal destek ağlarının genel işlevselliğini de artırdığına ilişkin bulguları olan araştırmalar da vardır (Cutrona, 1996). Örneğin, Whisman ve arkadaşlarının (2000) evli bireyler ile yaptığı çalışmada, düşük ilişki doyumunun depresyon, kaygı ve stres düzeylerinin yüksek olması ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, Karney ve Bradbury'nin (1995) yaptığı boylamsal araştırmada, evlilik doyumu zaman içinde değişse de yüksek doyum düzeyine sahip çiftlerin yaşam kalitelerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yurt içinde yapılan araştırmalar da benzer yönde sonuçlar ortaya koymaktadır. Örneğin; Demir'in (2008) üniversite öğrencileri ile yürüttüğü çalışmada, romantik ilişkideki doyum düzeyini, bireyin öznel iyi oluş düzeyi ile pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Yalçın ve Ergene (2010) ise evli bireylerde ilişki doyumu ile psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasında güçlü bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Bu bulgular, romantik ilişki doyumunun, bireyin yaşamındaki genel denge ve duygusal refah açısından kritik bir etken olduğunu göstermektedir.

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişki doyumlarının çok yönlü değişkenlerden etkilenebileceği ve bu konuda yapılacak araştırmaların özgün katkılar sunacağı öngörülmektedir. Cutrona (1996)'ya göre alanyazında iş-yaşam dengesi ile romantik ilişki doyumu arasındaki ilişki sıklıkla ele alınsa da erkek egemen mesleklerde bu ilişkinin nasıl şekillendiğine yönelik araştırmalar oldukça sınırlıdır. Oysaki romantik ilişkiler bireyin sosyal destek sisteminin temel bir parçası olup, psikolojik iyi oluş üzerinde doğrudan etkilidir (Hendrick, 1988; Diener ve Seligman, 2002). Bu bağlamda erkek egemen meslek gruplarında görev yapan bireylerin, romantik ilişkilerinde karşılaştıkları doyum düzeylerinin araştırılması hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli sonuçlar doğurabilecek bir konudur.

Romantik ilişkilerde eşlerin birbiri ile yakın ve tatmin edici ilişkiler kurması; bireylerin öznel iyi oluşlarını ve yaşam doyumlarını artırmaktadır (Fincham ve Beach, 2010). Romantik ilişkisi olan bireylerin ilişki doyumunu etkileyen birçok faktör bulunmaktadır; bu faktörler arasında bireyin çalıştığı meslek, bu mesleğin birey üzerinde bıraktığı etkiler ve değişimler de yer almaktadır. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin yoğun iş temposu, stresli çalışma koşulları ve hiyerarşik yapı içinde karşılaştıkları zorluklar romantik ilişkiden aldıkları doyumu etkileyebilir. Bu çalışma, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin iş ortamında karşılaştıkları psikolojik zorlukların ilişki doyumu üzerindeki etkilerini daha derinlemesine anlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, bireylerin hem mesleki hem de özel yaşamlarında karşılaşılabilecekleri zorluklara yönelik psikolojik destek hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu araştırmada, erkek egemen meslek gruplarında görev yapan bireylerin ilişki doyumunu etkileyen etmenlerin belirlenmesi amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada tercih edilen ilişkisel tarama modeli, değişkenler arasındaki ilişkileri, bu ilişkilerin yönünü ve düzeyini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu model kapsamında yürütülen araştırmalarda, bireyler, olaylar ya da nesneler mevcut koşullarıyla birlikte nesnel biçimde tanımlanır (Kaya ve diğerleri, 2012; Karasar, 2014).

Bu doğrultuda, araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişkilerindeki genel ilişki doyumu düzeyi nasıldır?
2. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerde cinsiyet değişkeni ilişki doyumu düzeyini yordamakta mıdır?
3. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerde medeni durum ilişki doyumu düzeyini yordamakta mıdır?
4. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerde yaş grubu ilişki doyumu düzeyini yordamakta mıdır?
5. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerde eğitim düzeyi ilişki doyumu düzeyini yordamakta mıdır?
6. Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerde meslekte çalışma süresi ilişki doyumu düzeyini yordamakta mıdır?

2. Yöntem

Bu çalışmada değişkenler arasında ilişkiyi değerlendirilmek için nicel-ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Araştırma modeli

Tarama modeli, değişkenlerin birbirleri üzerindeki etkilerini, ilişkilerini ve bu etkilerin derecelerini gösterir. Bu modelde bireyler, olaylar veya nesneler, kendi koşulları çerçevesinde ele alınır ve betimlenir (Kaya vd., 2012; Karasar, 2014). Bu araştırmada tarama modelinin kullanılma amacı, incelenen değişkenlerin birlikte değişip değişmediğini ve eğer bir değişim söz konusuysa, bunun yönünü belirlemektir.

2.2. Çalışma grubu

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye’de yaşayan ve asker, polis, zabıta, güvenlik görevlisi, gardiyan, mühendis gibi erkek egemen meslek gruplarında çalışan, 24 ile 60 yaş arasındaki bireyler oluşturmaktadır. Örneklem ise, amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve 108 kadın ile 316 erkek olmak üzere toplam 424 katılımcıdan oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yönteminde, araştırmacı evren hakkında bilgi sahibidir ve bu doğrultuda evreni en iyi yansıtacağı düşünülen belirli bir alt grubu örneklem olarak seçer. Bu yöntem, özellikle örnekleme çerçevesinin net olmadığı durumlarda tercih edilmektedir. Bu çalışmada da araştırmanın amacına en uygun katılımcıların belirlenmesi adına ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veriler, katılımcıların erişilebilirliği ve uygulama kolaylığı nedeniyle Google Form aracılığıyla toplanmıştır.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve İlişki Doyum Ölçeği (İDÖ) kullanılmıştır.

2.3.1. Kişisel bilgi formu

Katılımcıların araştırmaya katılım onayı, cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumları, medeni halleri, evlilik şekilleri, medeni durumlarının süresi, mesleklerinde geçirdikleri süre ve sosyoekonomik düzeylerine dair veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır.

2.3.2. İlişki doyumu ölçeği (İDÖ)

Romantik ilişkilerde ilişki doyumunu değerlendirmek amacıyla Hendrick (1988) tarafından geliştirilen yedi maddelik yedili Likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeğin Türkçe uyarlaması ise Curun (2001) tarafından, duygusal birlikteliği bulunan 140 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Faktör analizi sonuçlarına göre, ölçek maddeleri tek bir faktör çatısı altında toplanmıştır. İlişki Doyum Ölçeği’nin iç tutarlılık katsayısı 0.86 olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan iki madde ters yönde puanlanmakta olup, toplam puanların yükselmesi ilişki doyumunun arttığını göstermektedir. Bu çalışmada, ölçeğin regresyon analizinde kullanılması gerektiği için yeniden güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu araştırmada ise ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen Cronbach alfa değeri 0,84 bulunmuştur, bu değer ölçüm aracının yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Genellikle 0,70’in üzerindeki alfa değerleri, ölçeğin güvenilir ve tutarlı ölçümler sunduğunu işaret eder. Bu sonuç, kullanılan ölçeğin araştırma kapsamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

2.4. Veri analizi

Bu araştırmada toplanan verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanılmıştır. Katılımcıların ilişki doyumu düzeylerini belirlemek için betimsel istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler) hesaplanmıştır. Ayrıca, ilişki doyumu düzeylerinin demografik değişkenler (cinsiyet, medeni durum, yaş grubu, eğitim düzeyi ve meslekte çalışma süresi) tarafından yordandığı ya da yordanmadığına yönelik istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. İki kategorili değişkenler (örneğin cinsiyet ve medeni durum) arasındaki grup farklarını incelemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Üç ve daha fazla gruptan oluşan değişkenlerde (örneğin yaş grubu, eğitim düzeyi) ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Varyansların homojen olduğu durumlarda post-hoc karşılaştırmalar için Tukey HSD testi tercih edilmiştir. Ayrıca, süreklilik gösteren meslekte çalışma süresi değişkeninin ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı etkisini değerlendirmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir.

2.5. Geçerlilik, güvenilirlik ve etik hususlar

Romantik ilişkilerde bireylerin ilişki doyumu düzeylerini ölçmek amacıyla Hendrick (1988) tarafından geliştirilmiş olan bu ölçek, yedi maddeden oluşmakta ve yedili Likert derecelendirme sistemiyle uygulanmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Curun (2001) tarafından, duygusal birlikteliği olan 140 üniversite öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Faktör analizi sonucunda, ölçek maddelerinin tamamının tek bir faktör çatısı altında toplandığı tespit edilmiştir. İlişki Doyum Ölçeği'nin iç tutarlılık katsayısı ise .86 olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan iki madde ters yönde puanlanmakta olup, toplam puanların yükselmesi bireyin ilişkisinden duyduğu doyumun arttığını göstermektedir. Bu çalışmada, ölçeğin regresyon analizinde kullanılması gerektiği için yeniden güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen Cronbach alfa değeri 0.84 bulunmuştur, bu değer ölçüm aracının yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Genellikle 0.70'in üzerindeki alfa değerleri, ölçeğin güvenilir ve tutarlı ölçümler sunduğunu işaret eder. Bu sonuç, kullanılan ölçeğin araştırma kapsamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen veriler istatistiksel analizler doğrultusunda değerlendirilmiş ve ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1.

İlişki Doyumu Ölçeği Puanlarının Tanımlayıcı İstatistikler Sonuçları

Değişken	N	Ort. ($\bar{x}$)	Std. Sapma (SS)	Min	Maks
İlişki Doyumu	424	25.64	5.21	9	35

Erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişkilerindeki genel ilişki doyumu düzeyi nasıldır sorusuna cevap bulmak amacı ile ilişki doyumu değişkenine ilişkin tanımlayıcı istatistikler hesaplanmıştır. Tablo 1 incelendiğinde, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin ilişki doyumu puanlarının 7-35 aralığında değiştiği ve ortalama ilişki doyumu puanının 25.64 olduğu görülmektedir. Bu değer, ölçeğin orta-üst düzeylerine karşılık gelmektedir. Standart sapma değeri ise 5.21 olup bireylerin ilişki doyumu düzeylerinde belirli bir değişkenlik olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, araştırma grubundaki bireylerin romantik ilişkilerinden genel olarak doyum aldıklarını, ancak bireysel farklılıkların da mevcut olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 2.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesine Yönelik Bağımsız Örneklem için t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ort. ($\bar{x}$)	SS	t	Sd	p
Kadın	108	26.02	5.33	1.123	422	.263
Erkek	316	25.52	5.16			

Tablo 2'de görüldüğü gibi, kadın katılımcıların ilişki doyumu ortalaması ($\bar{x}$ =26.02) erkek katılımcılara ($\bar{x}$ =25.52) oranla biraz daha yüksek olmakla birlikte, bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t(422)=1.123$, $p=.263$). Bu bulgu, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişki doyumlarının cinsiyete göre anlamlı bir biçimde değişmediğini göstermektedir. Cinsiyet rollerinin geleneksel olarak belirgin olduğu bu tür mesleklerde romantik ilişkideki doyumun sadece cinsiyete bağlı olarak farklılaşmadığı, diğer bireysel ya da ilişkisel faktörlerin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Tablo 3.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Puanlarının Medeni Duruma Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Varyans Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	252.158	2	126.079	4.373	.014
Grup İçi	12.161.361	421	28.882		
Toplam	12.413.519	423			

Medeni Durum	N	Ort. ($\bar{x}$)	SS
Evli	266	26.14	5.22
Bekar	47	24.73	5.32
Flört / Nişanlı	111	24.84	4.62

Tablo 3'te sunulan ANOVA sonuçları, medeni durum değişkeninin ilişki doyumu üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir ($F(2,421)=4.373$, $p=.014$). Gruplar arası yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda, evli bireylerin ilişki doyumu düzeylerinin bekar ve flört/nişanlı grubuna oranla anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, evlilik ilişkilerinin, özellikle daha kurumsallaşmış ve sosyal olarak desteklenen bir birliktelik biçimi olması nedeni ile, bireylerin romantik ilişkilerinden daha fazla doyum almalarına zemin hazırladığını düşündürmektedir.

Tablo 4.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Puanlarının Yaşa Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Yaş Grubu	N	Ort. ($\bar{x}$)	SS
24-34	172	25.9	5.41
35-44	143	25.23	4.94
45 ve üzeri	109	25.73	5.27

Varyans Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	14.209	2	7.105	0.263	.769
Grup İçi	12.399.310	421	29.455		
Toplam	12.413.519	423			

Tablo 4'te verilen ANOVA analizi sonucunda elde edilen bulgular, yaş grupları arasında ilişki doyumu düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p>.05$). Bu durum, bireylerin yaşlarının romantik ilişkideki doyum düzeylerini tek başına belirlemediğini göstermektedir. Yaş arttıkça bireylerin yaşam deneyimleri ve ilişki beklentileri farklı olmakla birlikte ilişki doyumu düzeyinin stabil kalması, bireysel farklılıkların ve ilişki dinamiklerinin daha belirleyici olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 5.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesine Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Eğitim Düzeyi	N	Ort. ($\bar{x}$)	SS
Lise	74	24.24	5.29
Ön lisans	140	25.16	5.13
Lisans	163	25.83	5.15
Lisansüstü	46	27.3	4.87

Varyans Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Gruplar Arası	431.360	3	143.787	5.020	.002
Grup İçi	11.982.158	420	28.529		
Toplam	12.413.519	423			

Tablo 5'te görüldüğü gibi eğitim düzeyine göre ilişki doyumu puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($F(3, 420)=5.020$, $p=.002$). Özellikle lisansüstü eğitim almış bireylerin ilişki doyumu puanlarının diğer gruplara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu, eğitim düzeyi yükseldikçe bireylerin iletişim becerileri, duygusal farkındalıkları ve ilişki yönetimi stratejileri gibi psikososyal becerilerinin de geliştiğini ve bunun da ilişki doyumuna olumlu yansıdığını düşündürmektedir.

Tablo 6.

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Puanlarının Meslekte Çalışma Süresine Göre İncelenmesine Yönelik Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Model	B	Std. Hata	B	t	p
Sabit	26.375	0.571		46.216	.000
Meslek Süresi	-0.063	0.029	-0.104	-2.166	.032

Model Özeti	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	p
	.104	.011	.008	4.692	.032

Tablo 6'ya göre, meslek süresi değişkeni ilişki doyumunu anlamlı bir şekilde yordamakta olup ($p<.05$), bu ilişkinin negatif yönlü olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, meslekte geçirilen süre arttıkça bireylerin ilişki doyumu

düzeyi azalmaktadır. Bu bulgu, özellikle erkek egemen mesleklerde görev yapan bireylerin iş yükü, stres, mesleki talepler ve zaman kısıtlamaları nedeni ile romantik ilişkilerinde zorluklar yaşayabileceğini düşündürmektedir. Uzun çalışma saatleri ve tükenmişlik ilişkilerde duygusal kopmalara neden olabilmektedir.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin romantik ilişkilerindeki doyum düzeylerinin demografik değişkenler bağlamında nasıl farklılık gösterdiği incelenmiştir. Elde edilen bulgular, özellikle eğitim düzeyi, medeni durum ve meslekte geçirilen sürenin ilişki doyumu üzerinde anlamlı etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Buna karşılık, yaş ve cinsiyet değişkenlerinin ilişki doyumu üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları, meslekte geçirilen sürenin ilişki doyumunu negatif yönde etkilediğini göstermiştir. Bu bulgu, literatürde yer alan Greenhaus ve Beutell (1985) ile Kalkan vd. (2012) gibi çalışmalarla örtüşmektedir. Özellikle uzun ve düzensiz çalışma saatlerinin kişisel ilişkilerde doyumu düşürdüğü ve iş-yaşam çatışmasını artırdığı ifade edilmiştir. Örneklemini oluşturan asker, polis, zabıta, güvenlik görevlisi, gardiyan ve mühendis gibi meslek gruplarının yüksek düzeyde stres ve belirsizlik içeren koşullarda çalışmaları, bu bireylerin romantik ilişkilerinde daha fazla çatışma yaşamalarına ve ilişki doyumlarının azalmasına neden olmaktadır.

Eğitim düzeyi açısından, lisansüstü eğitime sahip bireylerin daha yüksek ilişki doyumu yaşadıkları gözlemlenmiştir. Bu durum, bireylerin eğitim seviyesi arttıkça duygusal zekâ, empati ve problem çözme gibi ilişki yönetimi becerilerinde gelişme göstermeleri ile açıklanabilir. Huston ve Melz (2004) tarafından vurgulanan bu beceriler, ilişki doyumunu olumlu yönde etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Aynı zamanda, bu bulgu benlik farklılaşması kuramı (Bowen, 1978) ile de uyumludur.

Cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu durum, ilişki doyumunun sadece biyolojik cinsiyetle açıklanamayacağını; bunun yerine bağlanma stilleri, kişiler arası iletişim ve bireysel beklentiler gibi psikososyal faktörlerin daha belirleyici olduğunu göstermektedir (Hendrick, 1988). Erkek egemen mesleklerde bile, romantik ilişkideki doyumun cinsiyetle doğrudan ilişkili olmaması bu yapının karmaşıklığını ortaya koymaktadır.

Yaş değişkeni açısından da anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu, Carstensen vd. (1999) tarafından önerilen yaşlılıkla gelen duygusal regülasyon avantajı tezini desteklememekle birlikte, yaşın tek başına ilişki doyumunu açıklamakta yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Bireyin yaşam deneyimleri, bağlanma geçmişi ve psikososyal kaynakları gibi faktörlerin daha belirleyici olabileceği düşünülmektedir.

Medeni durum ise ilişki doyumunu anlamlı şekilde etkileyen bir değişken olarak öne çıkmıştır. Evli bireylerin bekar ya da birlikte yaşayan bireylere oranla daha yüksek ilişki doyumu yaşadıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, evliliğin sosyal destek sistemlerini güçlendirmesi, güven duygusunu artırması ve ilişkiye kurumsal bir yapı kazandırması ile açıklanabilir (Fincham ve Bradbury, 1990). Türkiye gibi toplulukçu kültürlerde evliliğin önemi, bu bulguyu destekleyici bir diğer etken olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmanın bulguları, erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin sadece mesleki değil, özel yaşamlarında da çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını göstermektedir. Araştırma, bu bireylerin meslek kaynaklı stres faktörleri nedeniyle romantik ilişkilerde doyum yaşama konusunda daha kırılgan bir yapıya sahip olduklarını ortaya koymuştur. Bu durum, kurumlarda çalışanlara yönelik destek hizmetlerinin yalnızca iş performansına odaklanmaması, aynı zamanda özel yaşam kalitelerini artırmaya yönelik müdahaleler içermesi gerektiğini düşündürmektedir. Özellikle asker, polis, gardiyan gibi mesleklerde görev yapan bireylerin romantik ilişkilerini sürdürebilmeleri için duygusal farkındalık, etkili iletişim, stresle başa çıkma gibi alanlarda eğitim ve danışmanlık hizmetlerine erişimi artırılmalıdır (Graham ve Christiansen, 2009; Whisman vd., 2000).

İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) ile yapılan değerlendirmeler, daha önceki araştırmalarla da örtüşmektedir. Yıldırım ve Duy (2014), ilişki doyumunun bireyin psikolojik iyi oluşu ile pozitif ilişkili olduğunu ve cinsiyet değişkeninin anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermiştir. Bu bulgu, mevcut araştırmanın sonuçlarıyla uyum içerisindedir. Ayrıca, Hendrick (1988) tarafından geliştirilen İDÖ'nün geçerliliği ve güvenilirliği, farklı örneklemlerde yapılan uygulamalarla da desteklenmiştir. Son olarak, bu çalışma erkek egemen mesleklerde çalışan bireylerin iş yaşamları ile romantik ilişkileri arasındaki dengenin oldukça hassas olduğunu ortaya koymuştur. Mesleki stres ve yoğun mesai koşulları yalnızca iş performansını değil, aynı zamanda romantik ilişkilerde bağ kurma ve doyum sağlama kapasitesini de etkilemektedir. Bu durum, iş-yaşam dengesi araştırmalarının ilişki doyumu gibi psikososyal değişkenleri de içerecek şekilde genişletilmesi gerektiğini göstermektedir.

4.1. Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar

Bu araştırmanın birkaç sınırlaması mevcuttur. İlk olarak, çalışmanın kesitsel tasarıma sahip olması nedeniyle nedensellik ilişkisinin belirlenmesi mümkün değildir. Gelecek araştırmalarda boylamsal veri toplama yöntemlerinin kullanılması, ilişkinin yönünü belirlemeye yardımcı olabilir.

İkinci olarak, araştırma sadece belirli meslek gruplarındaki bireylerle sınırlıdır (asker, polis, zabıta, güvenlik görevlisi, gardiyan ve mühendis). Bu grupların temsil ettiği stres düzeyleri ve meslek yapıları benzer olsa da bulgular tüm erkek egemen meslekler için genellenemez. Farklı meslek gruplarının dahil edildiği daha geniş kapsamlı çalışmalar, karşılaştırmalı analizler açısından fayda sağlayabilir.

Üçüncü olarak, veri toplama aracı olarak yalnızca öz-bildirim ölçeklerinin kullanılması, sosyal istenirlik yanlılığı riskini artırmaktadır. Nitel görüşmeler ya da partnerlerden alınan çift yönlü verilerle desteklenen çalışmalar, ilişki doyumunun daha bütüncül bir biçimde ele alınmasını sağlayabilir.

Gelecek araştırmalar için bazı öneriler de sunulabilir. Özellikle stres düzeyi yüksek mesleklerde çalışan bireyler için iş-yaşam dengesi, tükenmişlik ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler daha ayrıntılı biçimde incelenmelidir. Ayrıca, psikoeğitim programlarının etkisini değerlendiren deneysel çalışmalar da alana önemli katkılar sunabilir. İletişim becerileri, duygusal farkındalık ve stresle baş etme stratejileri gibi temalara odaklanan müdahaleler hem bireyin hem de ilişkinin işlevselliğini artırabilir. Son olarak, kültürel bağlamın etkileri de dikkate alınmalıdır. Türkiye gibi toplulukçu kültürlerde romantik ilişkilerin biçimleniş, bireyin toplumsal rolleri ve aile dinamikleri ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle, benzer araştırmaların farklı kültürel ortamlarda da yürütülmesi, elde edilen bulguların kültürlerarası karşılaştırmasını yapabilmek açısından yararlı olacaktır.

7. Araştırmacıların Katkıları

7.1. Araştırmacıların Katkı Oranları: Araştırmacılar makaleye eşit oranda destek olmuştur.

7.2. Çatışma: Araştırmacılar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akyıldız, H. (2006). Freud'çu liberal ve Marksist kişilik kuramlarının türevi olarak toplum, iktisat, siyaset teorileri. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (11), 1–23.
- Amato, P. R. (1993). Children's adjustment to divorce: Theories, hypotheses, and empirical support. *Journal of Marriage and the Family*, 55(1), 23–38. <https://doi.org/10.2307/352955>
- Atak, H. & Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatri ve Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520–546.
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*, 88(4), 354–364. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.88.4.354>
- Bora, A. (2008). *Sivil toplum kuruluşları için toplumsal cinsiyet rehberi*. Ankara: Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Odak Ofset Matbaacılık.
- Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New York: Jason Aronson.
- Burke, R. J., & Mikkelsen, A. (2006). Work and well-being in the public sector: The impact of a new job. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 16(3), 567–584. <https://doi.org/10.1093/jopart/mui058>
- Bussey, K., & Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of gender development and differentiation. *Psychological Review*, 106(4), 676–713. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.106.4.676>
- Butler, J. (2008). *Cinsiyet belası*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Carstensen, L. L., Isaacowitz, D. M., & Charles, S. T. (1999). Taking time seriously: A theory of socioemotional selectivity. *American Psychologist*, 54(3), 165–181. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.54.3.165>
- Cutrona, C. E. (1996). *Social support in couples: Marriage as a resource in times of stress*. Sage Publications.
- Demir, M. (2008). Sweetheart, you really make me happy: Romantic relationship quality and personality as predictors of happiness among emerging adults. *Journal of Happiness Studies*, 9(2), 257–277. <https://doi.org/10.1007/s10902-007-9051-8>
- Demirtaş, H. A., Topuz, A., & Yaman, E. (2017). Evli bireylerin evlilik doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(8), 169–181.
- Diener, E., & Seligman, M. E. P. (2002). Very happy people. *Psychological Science*, 13(1), 81–84.
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal cinsiyet: Sosyal psikolojik açıklamalar*. Ankara: Sistem Yayıncılık.
- Dursun, N. (2010). Türkiye'de haber, habercilik ve gazetecilik çalışmalarında kadın sorunlarına bakış ve feminist yaklaşımlar (1975–2010). *Akademia.edu*. <https://www.academia.edu/3051542/>
- Eagly, A. H., & Wood, W. (2012). Social role theory. In P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, ve E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (Vol. 2, pp. 458–476). Sage Publications.
- Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2010). Marriage in the new millennium: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 630–649. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00722.x>
- Fincham, F. D., & Bradbury, T. N. (1990). The impact of attribution processes on marital quality: An integrated review. *Psychological Bulletin*, 107(1), 42–57. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.107.1.42>
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1989). ENRICH marital inventory: A discriminant validity and cross-validation assessment. *Journal of Marital and Family Therapy*, 15(1), 65–79. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1989.tb00777.x>

- Glenn, N. D., & Weaver, C. N. (1988). The changing relationship of marital status to reported happiness. *Journal of Marriage and the Family*, 50(2), 317–324. <https://doi.org/10.2307/352004>
- Graham, J. M., & Christiansen, K. (2009). The reliability of relationship satisfaction: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Family Psychology*, 23(1), 39–48.
- Greenhaus, J. H., & Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *Academy of Management Review*, 10(1), 76–88. <https://doi.org/10.5465/amr.1985.4277352>
- Gültekin, L., Güneş, G., & Ertun, C. (2013). *Toplumsal cinsiyet ve yansımalar*. Ankara: Atılım Üniversitesi Yayınevi.
- Hegewisch, A., & Williams, C. (2018). *The gender wage gap: 2018 earnings differences by race and ethnicity*. Institute for Women's Policy Research. <https://iwpr.org>
- Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50(1), 93–98. <https://doi.org/10.2307/352430>
- Hinde, R. A. (1997). *Relationships: A dialectical perspective*. France: Psychology press
- Huston, T. L., & Melz, H. (2004). The case for (promoting) marriage: The devil is in the details. *Journal of Marriage and Family*, 66(4), 943–958. <https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2004.00064.x>
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2008). *Kadının statüsü ve sağlığı ile ilgili gerçekler*. Ankara: Afşaroğlu Matbaası.
- Kalkan, M., & Ersanlı, E. (2009). Evlilik doyumu: Yaş, eğitim süresi, evlilik süresi ve evlilik biçimi açısından bir değerlendirme. *İlköğretim Online*, 8(3), 776–784.
- Kalkan, M., Kaya, S. & Ersanlı, E. (2012). Çalışan evli bireylerde iş-aile çatışması, evlilik doyumu ve bağlanma stillerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 807–830.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi* (27. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1) 3–34. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.118.1.3>
- Leaper, C. (2000). Gender, affiliation, assertion, and the interactive context of parent–child play. *Developmental Psychology*, 36(3), 381–393. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.36.3.381>
- Martin, C. L., & Ruble, D. N. (2004). Children's search for gender cues: Cognitive perspectives on gender development. *Current Directions in Psychological Science*, 13(2), 67–70. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.00276.x>
- Mill, H. T. (1994). Enfranchisement of woman. In A. P. Robson & J. M. Robson (Eds.), *Sexual equality: Writings by John Stuart Mill*. University of Toronto Press.
- Özen, Ş. (1998). Türkiye’de kadın ve erkek kamu yöneticilerinin yönetim tarzı açısından farklılaşması ve eril erkek–dişil kadın varsayımının geçerliliği. *20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara.
- Özkaplan, N. (2009). Duygusal emek ve kadın işi/erkek işi. *Çalışma ve Toplum*, 2(21), 15–24.
- Sarı, A., Hamamcı, Z. & Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 69–81.
- Sarı, T. & Korkut Owen, F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 204–216.
- Stackert, R. A., & Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419–1429. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00124-1](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00124-1)
- Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, 93(2), 119–135.
- Terzi, S., & Özbay, S. (2016). Romantik ilişkilerde bağlanma yaralanmaları ölçeğinin geliştirilmesi. *21. Yüzyıl Eğitim ve Toplum*, 13(5).
- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A., & Weinstock, L. M. (2000). Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68(5), 803–808.
- Wood, W., & Eagly, A. H. (2006). Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal. In T. Eckes & H. M. Trautner (Eds.), *The developmental social psychology of gender* (pp. 38–66). Lawrence Erlbaum Associates.
- Yalçın, İ. & Ergene, T. (2010). Evli bireylerde psikolojik dayanıklılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide evlilik doyumunun aracı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(33), 1–10.
- Yıldırım, A. & Duy, B. (2014). İlişki doyumu ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki: Bağlanma stillerinin aracı rolü. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 25–33.
- Yıldırım, A., & Duy, B. (2014). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, ilişki doyumu ve psikolojik iyi oluş. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(6), 2105–2114. <https://doi.org/10.12738/estp.2014.6.2238>